

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालय

56-57, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-110 058

शास्त्री (द्वितीयवर्षम्) - पञ्चमपत्रम् (व्याकरणम्)
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2021-22

पत्रम् - विषयः -
अध्येतुः नाम - पञ्जीकरणसंख्या -
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः -

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम -
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः -
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 x 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 x 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 x 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः - 100	प्राप्ताङ्काः -

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः -

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् -
दिनाङ्कः -

शास्त्री (द्वितीयवर्षम्) - पञ्चमपत्रम् (व्याकरणम्)

विषयः - वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (तद्धितप्रकरणादारभ्य भ्वादि.....) - 100 अङ्काः ।

निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् (६) खण्डानि सन्ति।
अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः - क

अङ्काः 20 x 2 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

1. तद्धितेष्वचामादेः सूत्रस्य कोऽर्थः ?
2. अत इञ् सूत्रस्या अर्थो लेखनीयः ।
3. दैवम् इत्यत्र कः प्रत्ययः ?
4. पारावारीणः इत्यत्र प्रकृतिप्रत्ययौ निर्दिशत ।
5. राष्ट्रियः इत्यत्र कः प्रत्ययो विधीयते ?
6. गोत्रसंज्ञा केन भवति ?
7. वैनतेयः इत्यत्र सूत्रनिर्देशपुरस्सरं प्रकृतिप्रत्ययौ निर्दिशत ।
8. ग्रामाद्यखञौ सूत्रेण किं विधीयते ?
9. दाक्षिरित्यत्र केन सूत्रेण प्रत्ययो भवति ?
10. ऋष्यन्धकवृष्णिकुरुभ्यश्च सूत्रस्योदाहरणं लिखत ।
11. राजन्यः इत्यत्र प्रकृतिप्रत्ययौ कौ ?
12. गर्तोत्तरपदाच्छः सूत्रस्यो उदाहरणं लिखत ।
13. चिरन्तनम् इत्यत्र केन सूत्रेण प्रत्ययो विधीयते ?
14. तस्य विकारः सूत्रस्योदाहरणं प्रदर्शनीयम् ।
15. चाक्षुषं रूपम् इत्यस्य विग्रहवाक्यं प्रदर्शनीयम् ।
16. इन्द्रो देवता अस्य इत्यत्र कः प्रत्ययो भवति ?
17. आदित्यः इत्यत्र प्रकृतिप्रत्ययौ प्रदर्शनीयौ ।
18. आर्धधातुकसंज्ञाविधायकम् सूत्रं लिखत ।
19. सार्वधातुकार्धधातुकयोः इत्यस्योदाहरणं प्रदर्शयत ।
20. अतो दीर्घो यञि इत्यस्यार्थं लिखन्तु ।
21. ह्रस्वः सूत्रस्यार्थो लेखनीयः ।
22. परोक्षे लिट् सूत्रस्य कोऽर्थः ?

23. लवणाट्टञ् सूत्रस्य उदाहरणं किम् ?
24. तेन रक्तं रागात् सूत्रस्यार्थो लेखनीयः ।
25. तल्प्रत्ययविधायकं सूत्रं लिखत ।

खण्डः – ख

अङ्काः 5 x 8 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येक प्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते ।

Note - This section contains eight questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. फक्फिञोरन्यतरस्याम् सूत्रस्य सोदाहरणं व्याख्या कार्या ।
2. नक्षत्रेण युक्तः कालः इति सूत्रस्य भावार्थं स्पष्टयत ।
3. काषायम् , ग्लौचुकायनः , राजनः , औडुलोमिः , श्वसुर्यः एतेषु त्रयः प्रयोगाः साधनीयाः ।
4. कानीनः , उदीच्यम् , दाक्षायणः , गहीयः , राजकीयम् एषु त्रीन् प्रयोगान् संसाधयत ।
5. तस्य विकारः सूत्रस्य सोदाहरणं व्याख्या कार्या ।
6. भवामि, भविष्यति, वभूविथ, अभूत्, अभवत् एषु त्रयः प्रयोगाः साधनीयाः ।
7. अपत्याधिकारप्रकरणस्य सूत्रद्वयम् सोदाहरणं प्रतिपादयत।

खण्डः - ग

अङ्काः 2 x 10 = 20

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ। प्रत्येक प्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note - This section contains four questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. शेषे सूत्रं सोदाहरणं स्पष्टयत ।
2. लःकर्मणि च भावे चाकर्मकेभ्यः इति सूत्रं यथाग्रन्थं विशदयत ।
3. आदित्यः , आश्वपतम् , ग्रामीणः , पारीणः , नादेयम् , कालेयम् , राजन्यः , वाराणसेयम् एषु पञ्च प्रयोगाः साधनीयाः ।
4. दित्यदित्यादित्यपत्युत्तरपदाण्यः सूत्रम् यथाग्रन्थं विवेचयत।

